DOCUMENTS

MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA

Ex-Libris

La col·lecció de Ramon Salas

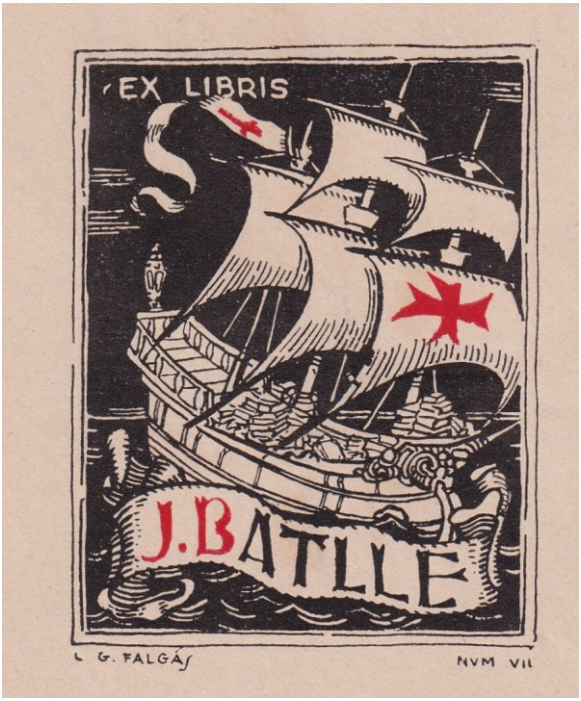

L'*ex libris* és una petita obra d'art impresa o gravada que s'utilitza per identificar la propietat d'un llibre. Es tracta d'una marca de possessió que es col·loca habitualment al revers de la coberta o en les primeres pàgines, i que inclou el nom del propietari —sigui una persona física o una institució— o, com a mínim, les seves inicials. La imatge o el gravat que acompanya l'*ex libris sol* tenir una relació directa amb la personalitat, els gustos, les aficions, la professió o la temàtica de la biblioteca del propietari. Són, en general, petites estampes o gravats que no superen els 13 cm en el seu costat més llarg, fet que permet enganxar-los fàcilment a qualsevol volum. S'elaboren mitjançant tècniques de gravat com la xilografia, el linòleum, l'aiguafort o la serigrafia, i destaquen pel seu valor artístic i la seva factura artesanal. L'*ex libris* és, doncs, una manifestació artística en miniatura que permet als gravadors i artistes explorar la seva creativitat. Per la capacitat de síntesi visual, es podria comparar als haikus japonesos. La seva difusió va experimentar un gran impuls durant el segle XIX, gràcies al suport del moviment modernista i l'auge del col·leccionisme i la bibliofília. Aquesta popularitat es

va mantenir durant les primeres dècades del segle XX. La varietat d'estils dels *ex libris* reflecteix les tendències artístiques del moment, amb exemples del Noucentisme, l'Art Déco, el Neoclassicisme Mediterrani i el Neogòtic. Notem l'obra d'Ismael Smith, influïda pel dibuixant anglès Aubrey Beardsley.

A Catalunya, entre 1875 i 1900, diversos factors van confluir en l'origen de l'exlibrisme català, amb figures destacades com Alexandre de Riquer, Josep Triadó i Joaquim Renart a Barcelona, i Ramon Casals i Pau Font de Rubinat a Reus. Ja al segle XX, l'exlibrisme català modern es va consolidar amb força, vinculat al col·leccionisme i a les tendències artístiques del moment, especialment dins el context del Modernisme. Es varen fundar associacions, es varen publicar revistes i monografies, i a diverses exposicions es va difondre aquesta expressió artística. Molts dibuixants es varen afegir al moviment exlibrístic, com Alexandre Cardunets, Modest de Casademunt, Jaume Llongueras, Enric Moyà, Víctor Oliva, Llorenç Brunet, Gaietà Cornet i Joan Vila *D'Ivori*. També varen col·laborar col·leccionistes com Eudald Canivell, Adrià Gual, Joan Jutglar, Francesc Labarta, Lluís Martorell i Apel·les Mestres.

El mataroní Ramon Salas i Oliveras seguia de prop les activitats de les associacions barcelonines com l'Agrupació

d'Exlibristes (1919) i Pro Ex-Libris (1921), formada per una cinquantena d'afeccionats, entre ells l'antropòleg Joan Amades, els llibreters Antoni Palau i Àngel Millà, i el dibuixant Joaquim Renart. Aquestes entitats es dedicaven al col·leccionisme i a l'intercanvi de peces amb corresponsals no només de Catalunya i la resta d'Espanya, sinó també d'Itàlia, Suïssa, Alemanya, Eslovènia, Hongria, Portugal, l'Uruguai, Nova York, Brussel·les i d'altres llocs. Entre els papers de Salas es conserva una *Internationale Exlibris-Tauschliste*, on consten noms de col·leccionistes europeus interessats en l'intercanvi.

Salas va reunir una petita però interessant col·lecció d'ex libris, avui conservada al Museu-Arxiu de Santa Maria, de la que presentem una selecció.

Bibliografia

Santiago Estrany i Castany. «L'art gràfic al Noucentisme: els ex-libris. Exlibristes d'Arenys de Mar». *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, nº40 (1991).

http://art-exlibris.net/search?query=nationalitet-15&pt=owner

https://usuaris.tinet.cat/exlibris/quieslace.html

EX - 1918 - LIBRIS
EM. AL. HRUŠKA

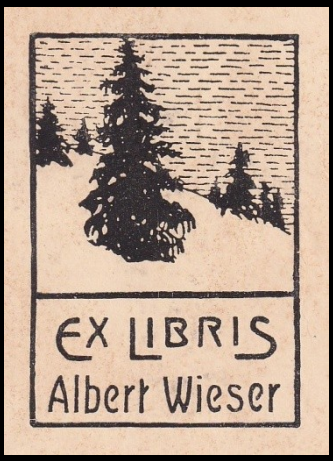
EX LIBRIS
Albert Wieser

EX LIBRIS
Alf Zimmermann

E. ALBERT Vda CULAT
EX-
LIBRIS
Fides
J. Renart

EX-LIBRIS

ANTÓN PACH

BARCELONA

1919

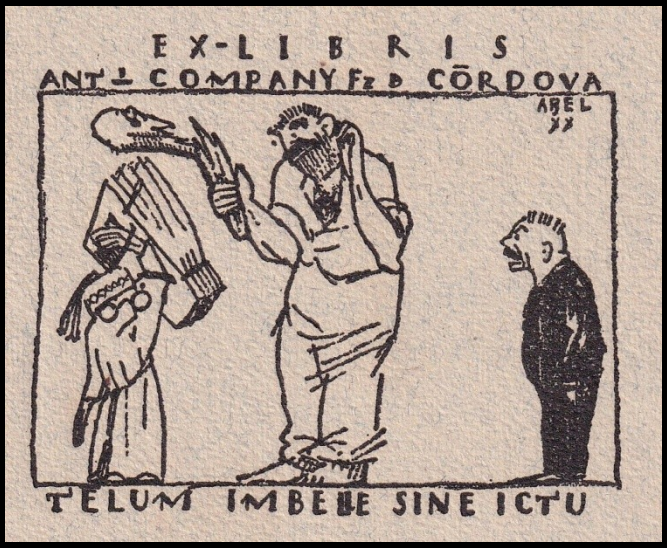
EX-LIBRIS
ANTº COMPANY Fz D CÕRDOVA
ABEL
TELUM IMBELLE SINE ICTU

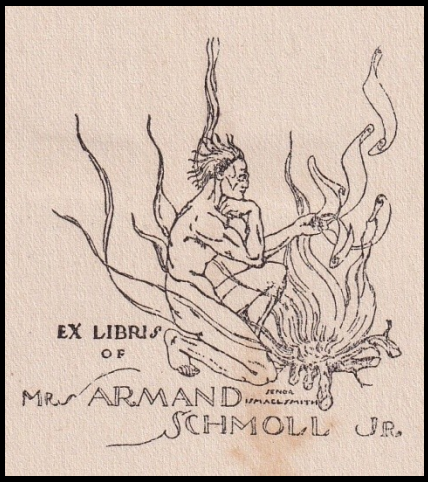
EX LIBRIS
OF
MR. ARMAND
SCHMOLL JR.
SENOR ISMAEL SMITH

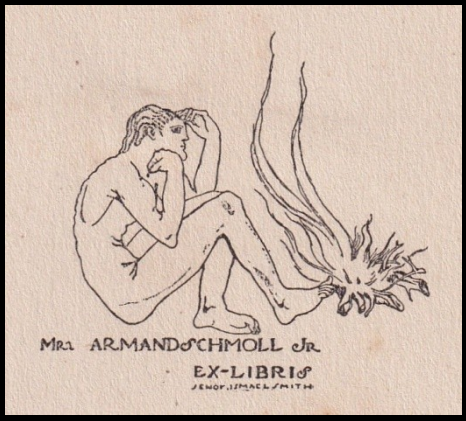
MR. ARMAND SCHMOLL JR.
EX-LIBRIS
SENOR ISMAEL SMITH

EX
LIBRIS
CONSTANCE
TITZ
ZHIRDO
239.

EMILI VENDRELL
EX-LIBRIS
DOLÇA CATALUNYA PATRIA DEL MEU COR...
BON.

Ex libris
F. OLIVA

FRANCISCO OLIVA
EX LIBRIS

MEIN BUCH
W.Z.
H.TERSCHÜREN

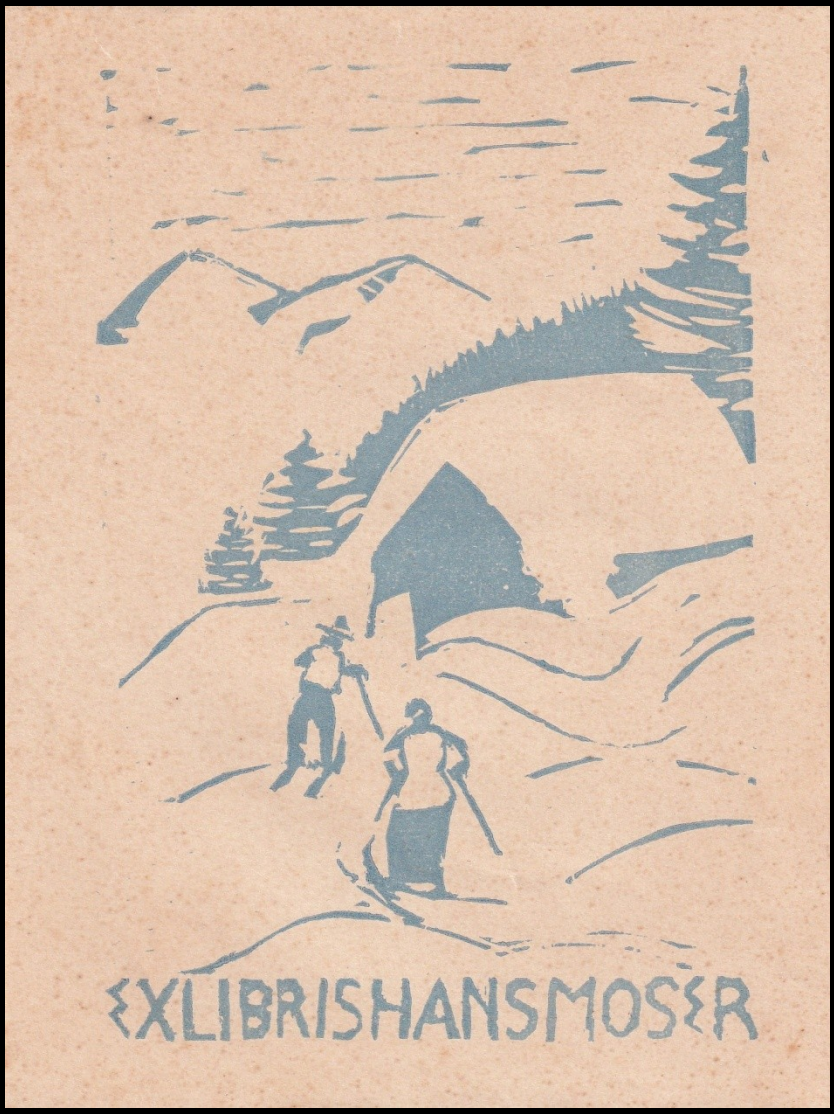
EXLIBRISHANSMOSER

MENS SANA IN

CORPORE SANO

EX LIBRIS

J. BADLIS

JAUSZ·GYÖRGY·DR·KÖNYVE

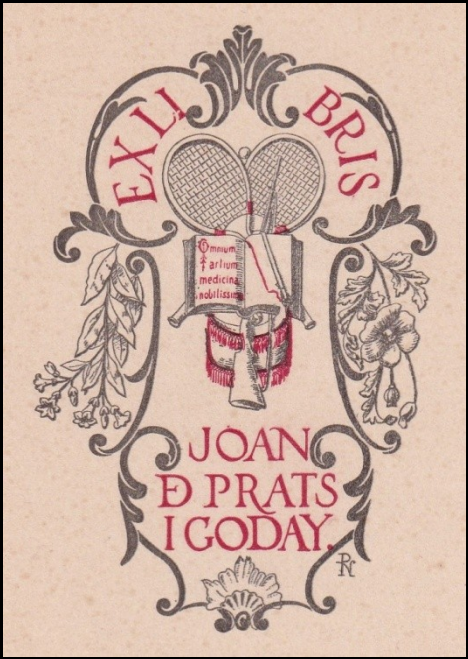
EXLI
BRIS
Omnium
Artium
medicina
nobilissima
JOAN
Þ PRATS
I GODAY.

EX LIBRIS
JOAN SERRA I VILARO PVRE

BARENDVAN DEN
KEBOOMZIJN BOEK

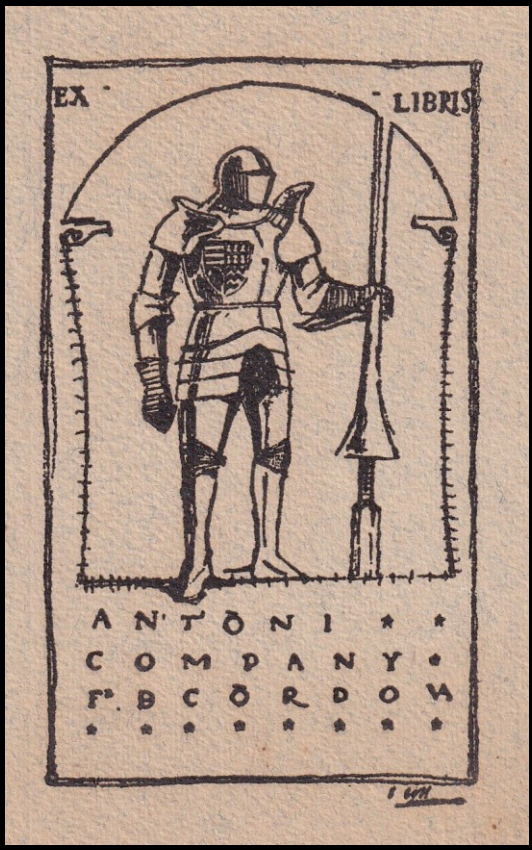
EX
LIBRIS
ANTŌNI
COMPANY
FBCŌRDOW

JOAQUIM OLIVA
EX-LIBRIS
BON. 47

EX = LIBRIS
JORDI ♦ MONT=
SALVATJE ♦

EX
LIBRIS
IDEA P.T.
J·MONFALVATJE·

EX
LIBRIS
JOSEPH
MONSALVATJE

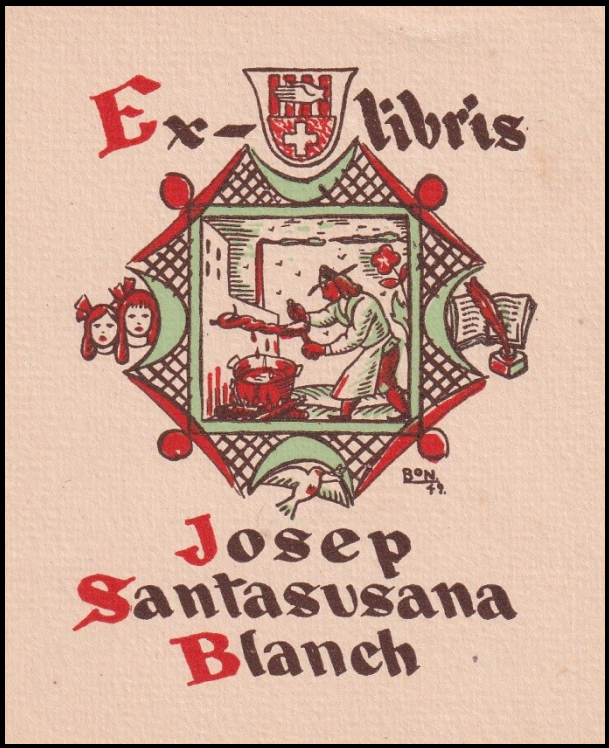
Ex-libris
B.ON 49.
Josep
Santasusana
Blanch

EX LIBRIS
KAREL NOVÁK

·LUDWIG·SÄNG·
·EX·LIBRIS·

MATILDE
EX-LIBRIS
A D G
MONSALVATJE
MCMXX

Exlibris
Narcis Oller

EXLIBRIS
1927

EX LIBRIS
SANTIAGO ROSAL

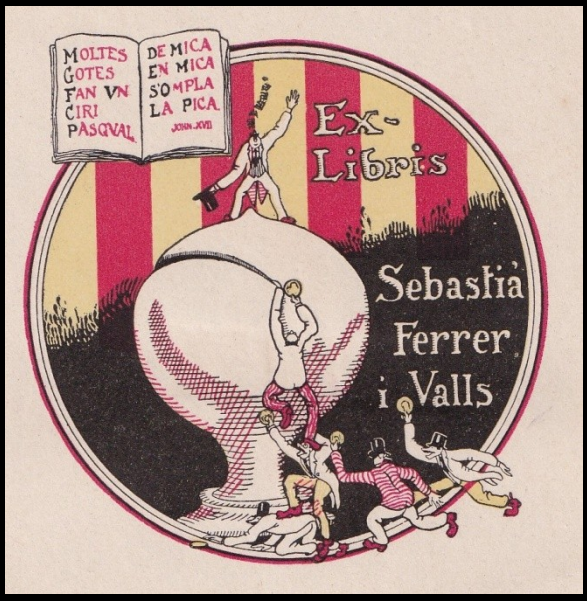
MOLTES
GOTES
FAN VN
ĆIRI
PASQVAL
DE MICA
EN MICA
S'OMPLA
LA PICA
JOHN. XVII
Ex-
Libris
Sebastià
Ferrer
i Valls

EX LIBRIS
V. H. JARKA

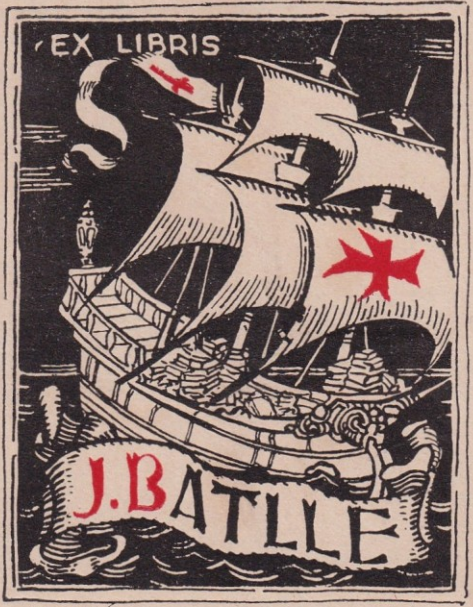
EX LIBRIS
J.BATLLE
L. G. FALGÁS
NVM VII

KNIH
JIŘÍ LUDVÍKOVÉ